

PRAWO CYWILNE ZBIÓR PRZEPISÓW

2020

Stan prawny na 17 lutego 2020 r.

Kodeks cywilny

Kodeks rodzinny i opiekuńczy

Księgi wieczyste i hipoteka

Kodeks postępowania cywilnego

Prawo prywatne międzynarodowe

Prawo o aktach stanu cywilnego

Koszty sądowe w sprawach cywilnych

Wolters Kluwer

PRAWO CYWILNE ZBIÓR PRZEPISÓW

2020

Stan prawny na 17 lutego 2020 r.

Kodeks cywilny

Kodeks rodzinny i opiekuńczy

Księgi wieczyste i hipoteka

Kodeks postępowania cywilnego

Prawo prywatne międzynarodowe

Prawo o aktach stanu cywilnego

Koszty sądowe w sprawach cywilnych

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 17 lutego 2020 r.

Wydawca
Małgorzata Stańczak

Redaktorzy prowadzący
Adam Choński, Tomasz Pietrzak

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Łamanie
Faktoria Wyrazu Sp. z o.o.

Tytuły umieszczone nad jednostkami redakcyjnymi i wyróżnione tekstem pogrubionym pochodzą od wydawnictwa i nie są częścią aktu normatywnego.

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

ISBN 978-83-8187-701-5
52. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

UWZGLĘDNIAM ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

KODEKS CYWILNY:

1 stycznia 2020 r., 1 czerwca 2020 r. – ustawa z 31 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych (Dz.U. poz. 1495)

KODEKS RODZINNY I OPIEKUŃCZY:

30 października 2019 r. – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 18 października 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. poz. 2086)

30 listopada 2019 r. – ustawa z 16 października 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2089)

KSIĘGI WIECZYSTE I HIPOTEKA:

14 listopada 2019 r. – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 18 października 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. poz. 2204)

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO:

7 listopada 2019 r., 7 lutego 2020 r., 7 sierpnia 2020 r. – ustawa z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1469 ze zm.)

20 listopada 2019 r. – ustawa z 16 października 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. poz. 2128)

30 listopada 2019 r. – ustawa z 16 października 2019 r. o zmianie ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2217)

1 stycznia 2020 r. – ustawa z 31 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych (Dz.U. poz. 1495)

1 stycznia 2020 r. – ustawa z 19 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych (Dz.U. poz. 1649)

1 stycznia 2020 r. – ustawa z 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. poz. 1818)

1 lipca 2020 r. – ustawa z 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 45; oczekuje na podpis Prezydenta RP)

30 lipca 2020 r., 30 października 2020 r., 20 lutego 2021 r., 30 października 2021 r. – ustawa z 11 września 2019 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2070 ze zm.)

1 grudnia 2020 r., 1 marca 2021 r. – ustawa z 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 398 ze zm.)

UWZGLĘDNIAM ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

- 1 grudnia 2020 r.** – ustawa z 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (Dz.U. z 2019 r. poz. 55 ze zm.)
- 1 stycznia 2021 r.** – ustawa z 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1798 ze zm.)
- 18 kwietnia 2026 r.** – ustawa z 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1634)
- 30 dni od dnia ogłoszenia** – ustawa z 9 stycznia 2020 r. o zmianie ustawy o transporcie kolejowym oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 43; oczekuje na podpis Prezydenta RP)

PRAWO O AKTACH STANU CYWILNEGO:

- 28 kwietnia 2020 r.** – ustawa z 16 października 2019 r. o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących działania publiczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2294)

KOSZTY SĄDOWE W SPRAWACH CYWILNYCH:

- 25 października 2019 r.** – ustawa z 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1815)
- 27 lutego 2020 r.** – ustawa z 16 października 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo własności przemysłowej oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. poz. 2309 ze zm.)
- 24 marca 2020 r.** – ustawa z 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1802 ze zm.)
- 1 lipca 2020 r.** – ustawa z 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 45; oczekuje na podpis Prezydenta RP).
- 1 grudnia 2020 r.** – ustawa z 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 398 ze zm.)
- 1 stycznia 2021 r.** – ustawa z 11 września 2019 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. poz. 2020)
- 20 lutego 2021 r.** – ustawa z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1553 ze zm.)
- 1 marca 2021 r.** – ustawa z 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1655 ze zm.)

Spis treści

KODEKS CYWILNY

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny	27
KSIĘGA PIERWSZA. CZĘŚĆ OGÓLNA	27
Tytuł I. Przepisy wstępne	27
Tytuł II. Osoby.....	28
Dział I. Osoby fizyczne	28
Rozdział I. Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych	28
Rozdział II. Miejsce zamieszkania	31
Rozdział III. Uznanie za zmarłego.....	32
Dział II. Osoby prawne	33
Dział III. Przedsiębiorcy i ich oznaczenia.....	36
Tytuł III. Mienie.....	37
Tytuł IV. Czynności prawne	41
Dział I. Przepisy ogólne	41
Dział II. Zawarcie umowy	43
Dział III. Forma czynności prawnych.....	47
Dział IV. Wady oświadczenia woli.....	50
Dział V. Warunek.....	52
Dział VI. Przedstawicielstwo.....	53
Rozdział I. Przepisy ogólne.....	53
Rozdział II. Pełnomocnictwo	53
Rozdział III. Prokura	55
Tytuł V. Termin	57
Tytuł VI. Przedawnienie roszczeń	58
KSIĘGA DRUGA. WŁASNOŚĆ I INNE PRAWA RZECZOWE	61
Tytuł I. Własność.....	61
Dział I. Przepisy ogólne	61
Dział II. Treść i wykonywanie własności.....	61

Dział III. Nabycie i utrata własności	64
Rozdział I. Przeniesienie własności	64
Rozdział II. Zasiedzenie.....	66
Rozdział III. Inne wypadki nabycia i utraty własności	67
Dział IV. Współwłasność	69
Dział V. Ochrona własności	74
Tytuł II. Użytkowanie wieczyste	76
Tytuł III. Prawa rzeczowe ograniczone.....	79
Dział I. Przepisy ogólne	79
Dział II. Użytkowanie.....	80
Rozdział I. Przepisy ogólne.....	80
Rozdział II. Użytkowanie przez osoby fizyczne.....	82
Rozdział III. Użytkowanie przez rolnicze spółdzielnie produkcyjne.....	83
Rozdział IV. Inne wypadki użytkowania.....	85
Dział III. Służebności	85
Rozdział I. Służebności gruntowe.....	85
Rozdział II. Służebności osobiste	87
Rozdział III. Służebność przesyłu	88
Dział IV. Zastaw	89
Rozdział I. Zastaw na rzeczach ruchomych.....	89
Rozdział II. Zastaw na prawach.....	92
Tytuł IV. Posiadanie.....	94
KSIĘGA TRZECIA. ZOBOWIĄZANIA.....	96
Tytuł I. Przepisy ogólne	96
Tytuł II. Wielość dłużników albo wierzycieli.....	100
Dział I. Zobowiązania solidarne	100
Dział II. Zobowiązania podzielne i niepodzielne	102
Tytuł III. Ogólne przepisy o zobowiązaniach umownych.....	103
Tytuł IV. (<i>uchylony</i>).....	109
Tytuł V. Bezpodstawne wzbogacenie	109
Tytuł VI. Czyny niedozwolone.....	111
Tytuł VI ¹ . Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny	119
Tytuł VII. Wykonanie zobowiązań i skutki ich niewykonania	121
Dział I. Wykonanie zobowiązań	121
Dział II. Skutki niewykonania zobowiązań	125
Dział III. Wykonanie i skutki niewykonania zobowiązań z umów wzajemnych.....	129
Tytuł VIII. Potrącenie, odnowienie, zwolnienie z długu.....	131
Tytuł IX. Zmiana wierzyciela lub dłużnika	133
Dział I. Zmiana wierzyciela.....	133
Dział II. Zmiana dłużnika	135

Tytuł X. Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika.....	136
Tytuł XI. Sprzedaż.....	138
Dział I. Przepisy ogólne	138
Dział II. Rękojmia za wady.....	143
Dział II ¹ . Roszczenie sprzedawcy w związku z wadliwością rzeczy sprzedanej.....	152
Dział III. Gwarancja przy sprzedaży	153
Dział IV. Szczególne rodzaje sprzedaży	156
Rozdział I. Sprzedaż na raty.....	156
Rozdział II. Zastrzeżenie własności rzeczy sprzedanej. Sprzedaż na próbę	157
Rozdział III. Prawo odkupu.....	158
Rozdział IV. Prawo pierwokupu	158
Tytuł XII. Zamiana.....	160
Tytuł XIII. Dostawa.....	160
Tytuł XIV. Kontraktacja	162
Tytuł XV. Umowa o dzieło.....	164
Tytuł XVI. Umowa o roboty budowlane.....	168
Tytuł XVII. Najem i dzierżawa	172
Dział I. Najem.....	172
Rozdział I. Przepisy ogólne.....	172
Rozdział II. Najem lokalu.....	176
Dział II. Dzierżawa	179
Tytuł XVII ¹ . Umowa leasingu	181
Tytuł XVIII. Użyczenie.....	185
Tytuł XIX. Pożyczka.....	186
Tytuł XX. Umowa rachunku bankowego	187
Tytuł XXI. Zlecenie	189
Tytuł XXII. Prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia.....	192
Tytuł XXIII. Umowa agencyjna	193
Tytuł XXIV. Umowa komisu	199
Tytuł XXV. Umowa przewozu	201
Dział I. Przepisy ogólne	201
Dział II. Przewóz osób.....	201
Dział III. Przewóz rzeczy	202
Tytuł XXVI. Umowa spedycji.....	205
Tytuł XXVII. Umowa ubezpieczenia	207
Dział I. Przepisy ogólne	207
Dział II. Ubezpieczenia majątkowe.....	212
Dział III. Ubezpieczenia osobowe	215
Tytuł XXVIII. Przechowanie.....	216

Tytuł XXIX. Odpowiedzialność, prawo zastawu i przedawnienie roszczeń utrzymujących hotele i podobne zakłady.....	218
Tytuł XXX. Umowa składu.....	220
Tytuł XXXI. Spółka.....	223
Tytuł XXXII. Poręczenie.....	226
Tytuł XXXIII. Darowizna.....	227
Tytuł XXXIII ¹ . Przekazanie nieruchomości.....	230
Tytuł XXXIV. Renta i dożywocie.....	230
Dział I. Renta.....	230
Dział II. Dożywocie.....	231
Tytuł XXXV. Ugoda.....	233
Tytuł XXXVI. Przyrzeczenie publiczne.....	233
Tytuł XXXVII. Przekaz i papiery wartościowe.....	234
Dział I. Przekaz.....	234
Dział II. Papiery wartościowe.....	235
KSIĘGA CZWARTA. SPADKI.....	237
Tytuł I. Przepisy ogólne.....	237
Tytuł II. Dziedziczenie ustawowe.....	239
Tytuł III. Rozrządzenia na wypadek śmierci.....	242
Dział I. Testament.....	242
Rozdział I. Przepisy ogólne.....	242
Rozdział II. Forma testamentu.....	243
Oddział 1. Testamenty zwykłe.....	243
Oddział 2. Testamenty szczególne.....	244
Oddział 3. Przepisy wspólne dla testamentów zwykłych i szczególnych.....	245
Dział II. Powołanie spadkobiercy.....	246
Dział III. Zapis i polecenie.....	248
Rozdział I. Zapis zwykły.....	248
Rozdział II. Zapis windykacyjny.....	250
Rozdział III. Polecenie.....	251
Dział IV. Wykonawca testamentu.....	252
Tytuł IV. Zachówek.....	253
Tytuł V. Przyjęcie i odrzucenie spadku.....	257
Tytuł VI. Stwierdzenie nabycia spadku lub przedmiotu zapisu windykacyjnego, poświadczenie dziedziczenia i ochrona spadkobiercy.....	259
Tytuł VII. Odpowiedzialność za długi spadkowe.....	261
Tytuł VIII. Wspólność majątku spadkowego i dział spadku.....	264
Tytuł IX. Umowy dotyczące spadku.....	267
Tytuł X. Przepisy szczególne o dziedziczeniu gospodarstw rolnych.....	268

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające	
Kodeks cywilny	273
Rozdział I. Przepisy ogólne.....	273
Rozdział II. Zmiany w przepisach obowiązujących.....	277
Rozdział III. Przepisy przejściowe.....	280
Skorowidz	289

KODEKS RODZINNY I OPIEKUŃCZY

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy	313
Tytuł I. Małżeństwo.....	313
Dział I. Zawarcie małżeństwa.....	313
Dział II. Prawa i obowiązki małżonków.....	319
Dział III. Małżeńskie ustroje majątkowe.....	321
Rozdział I. Ustawowy ustroj majątkowy.....	321
Rozdział II. Umowne ustroje majątkowe.....	326
Oddział 1. Przepisy ogólne.....	326
Oddział 2. Wspólność majątkowa.....	326
Oddział 3. Rozdzielność majątkowa.....	327
Oddział 4. Rozdzielność majątkowa z wyrównaniem dorobków.....	327
Rozdział III. Przymusowy ustroj majątkowy.....	328
Dział IV. Ustanie małżeństwa.....	329
Dział V. Separacja.....	332
Tytuł II. Pokrewieństwo i powinowactwo.....	333
Dział I. Przepisy ogólne.....	333
Dział Ia. Rodzice i dzieci.....	333
Rozdział I. Pochodzenie dziecka.....	333
Oddział 1. Macierzyństwo.....	333
Oddział 2. Ojcostwo.....	336
Rozdział II. Stosunki między rodzicami a dziećmi.....	343
Oddział 1. Przepisy ogólne.....	343
Oddział 2. Władza rodzicielska.....	345
Oddział 2a. Piecza zastępcza.....	352
Oddział 3. Kontakty z dzieckiem.....	354
Dział II. Przesposobienie.....	355
Dział III. Obowiązek alimentacyjny.....	361

Tytuł III. Opieka i kuratela	365
Dział I. Opieka nad małoletnim	365
Rozdział I. Ustanowienie opieki	365
Rozdział II. Sprawowanie opieki	367
Rozdział III. Nadzór nad sprawowaniem opieki	369
Rozdział IV. Zwolnienie opiekuna i ustanie opieki	369
Dział II. Opieka nad ubezwłasnowolnionym całkowicie	370
Dział III. Kuratela	371
Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Przepisy wprowadzające	
Kodeks rodzinny i opiekuńczy	373
Rozdział I. Przepisy ogólne	373
Rozdział II. Zmiany w przepisach obowiązujących	374
Rozdział III. Przepisy przejściowe	374
Przepis końcowy	376
Skorowidz	377

KSIĘGI WIECZYSTE I HIPOTEKA

Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece	389
Dział I. Księgi wieczyste	389
Rozdział 1. Przepisy o prawach jawnych z księgi wieczystej	389
Rozdział 2. Ustrój ksiąg wieczystych i postępowanie	394
Rozdział 3. (<i>uchylony</i>)	402
Dział II. Hipoteka	403
Rozdział 1. Hipoteka w ogólności	403
Oddział 1. Przepisy ogólne	403
Oddział 2. Przeniesienie wierzytelności hipotecznej	407
Oddział 3. Zakres obciążenia hipoteką i ochrona hipoteki	408
Oddział 4. Wygaśnięcie hipoteki	410
Oddział 5. Rozporządzanie opróżnionym miejscem hipotecznym	412
Rozdział 2. (<i>uchylony</i>)	413
Rozdział 2 ¹ . Hipoteka na wierzytelności hipotecznej	413
Rozdział 3. Hipoteka przymusowa	414
Dział III. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe	416
Skorowidz	421

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego	431
Tytuł wstępny. Przepisy ogólne	431
CZĘŚĆ PIERWSZA. POSTĘPOWANIE ROZPOZNAWCZE.....	435
Księga pierwsza. Proces.....	435
Tytuł I. Sąd.....	435
Dział I. Właściwość sądu	435
Przepis wstępny	435
Rozdział 1. Właściwość rzeczowa.....	435
Oddział 1. Podstawy właściwości	435
Oddział 2. Wartość przedmiotu sporu	437
Rozdział 2. Właściwość miejscowa.....	438
Oddział 1. Właściwość ogólna	438
Oddział 2. Właściwość przemienne.....	439
Oddział 3. Właściwość wyłączna	441
Oddział 4. Przepisy szczególne	442
Dział II. Skład sądu.....	444
Dział III. Wyłączenie sędziego.....	445
Tytuł II. Prokurator.....	448
Tytuł III. Organizacje pozarządowe.....	449
Tytuł IIIa. Państwowa Inspekcja Pracy	450
Tytuł IIIb. Powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów	450
Tytuł IIIc. Podmioty uprawnione do udziału w postępowaniu na podstawie odrębnych przepisów	451
Tytuł IV. Strony	451
Dział I. Zdolność sądowa i procesowa	451
Dział II. Współuczestnictwo w sporze	453
Dział III. Interwencja główna i uboczna.....	454
Dział IV. Przypozwanie.....	456
Dział V. Pełnomocnicy procesowi	456
Tytuł V. Koszty procesu	461
Dział I. Zwrot kosztów procesu	461
Dział II. Pomoc prawna z urzędu.....	465
Tytuł VI. Postępowanie.....	470
Dział I. Przepisy ogólne o czynnościach procesowych	470
Rozdział 1. Pisma procesowe	470
Rozdział 2. Doręczenia	478
Rozdział 3. Posiedzenia sądowe	485
Rozdział 4. Terminy	491
Rozdział 5. Uchybienie i przywrócenie terminu	491

Rozdział 6. Zawieszenie postępowania.....	492
Dział II. Postępowanie przed sądami pierwszej instancji.....	498
Rozdział 1. Mediacja i postępowanie pojednawcze.....	498
Oddział 1. Mediacja.....	498
Oddział 2. Postępowanie pojednawcze.....	502
Rozdział 2. Pozew.....	503
Rozdział 2a. Organizacja postępowania.....	511
Rozdział 3. Rozprawa.....	516
Dział III. Dowody.....	522
Rozdział 1. Przedmiot i ocena dowodów.....	522
Rozdział 2. Postępowanie dowodowe.....	523
Oddział 1. Przepisy ogólne.....	523
Oddział 2. Dokumenty.....	526
Oddział 3. Zeznania świadków.....	529
Oddział 4. Opinia biegłych.....	533
Oddział 5. Ogłędziny.....	536
Oddział 6. Przesłuchanie stron.....	537
Oddział 7. Inne środki dowodowe.....	538
Rozdział 3. Zabezpieczenie dowodów.....	539
Dział IV. Orzeczenia.....	540
Rozdział 1. Wyroki.....	540
Oddział 1. Wydanie wyroku.....	540
Oddział 2. Natychmiastowa wykonalność wyroków.....	546
Oddział 3. Wyroki zaoczne.....	547
Oddział 4. Sprostowanie, uzupełnienie i wykładnia wyroków.....	550
Rozdział 1a. Nakazy zapłaty.....	551
Rozdział 2. Postanowienia sądu.....	552
Rozdział 3. Prawomocność orzeczeń.....	554
Dział V. Środki odwoławcze.....	555
Rozdział 1. Apelacja.....	555
Rozdział 1 ^a . (<i>uchylony</i>).....	562
Rozdział 2. Zażalenie.....	563
Dział Va. Skarga kasacyjna.....	567
Dział Vb. Skarga na orzeczenie referendarza sądowego.....	572
Dział VI. Wznowienie postępowania.....	574
Dział VII. (<i>uchylony</i>).....	577
Dział VIII. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.....	578
Tytuł VII. Postępowania odrębne.....	581
Dział I. Postępowanie w sprawach małżeńskich.....	581
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	581
Rozdział 2. Sprawy o rozwód i o separację.....	582
Rozdział 3. Inne sprawy.....	585

Dział II. Postępowanie w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi	586
Dział IIa. Postępowanie w sprawach gospodarczych.....	589
Dział III. Postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	593
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	593
Rozdział 2. Postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy	599
Rozdział 3. Postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych	601
Dział IV. Postępowanie w sprawach o naruszenie posiadania	605
Dział IVa. Postępowanie w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów oraz w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową	606
Rozdziały 1–2. (<i>uchylone</i>)	606
Dział IVb. (<i>uchylony</i>).....	611
Dział IVc. Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji energetyki.....	612
Dział IVd. Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji telekomunikacji i poczty	614
Dział IVe. Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji transportu kolejowego	616
Dział IVf. Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji rynku wodno-kanalizacyjnego.....	619
Dział IVg. <i>Postępowanie w sprawach własności intelektualnej</i>	621
Rozdział 1. <i>Przepisy ogólne</i>	621
Rozdział 2. <i>Zabezpieczenie środka dowodowego</i>	622
Rozdział 3. <i>Wyjawienie lub wydanie środka dowodowego</i>	625
Rozdział 4. <i>Wezwanie do udzielenia informacji</i>	626
Rozdział 5. <i>Powództwa szczególne</i>	629
Dział V. Postępowanie nakazowe i upominawcze	631
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	631
Rozdział 2. Postępowanie nakazowe	633
Rozdział 3. Postępowanie upominawcze	636
Dział VI. Postępowanie uproszczone	637
Dział VII. Europejskie postępowania w sprawach transgranicznych	640
Rozdział 1. Europejskie postępowanie nakazowe.....	640
Rozdział 2. Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń	642
Dział VIII. Postępowania elektroniczne	643
Rozdział 1. Elektroniczne postępowanie upominawcze	643
Księga druga. Postępowanie nieprocesowe	647
Tytuł I. Przepisy ogólne.....	647
Tytuł II. Przepisy dla poszczególnych rodzajów spraw.....	654

Dział I. Sprawy z zakresu prawa osobowego	654
Rozdział 1. Uznanie za zmarłego i stwierdzenie zgonu.....	654
Oddział 1. Postępowanie o uznanie za zmarłego.....	654
Oddział 2. Postępowanie o stwierdzenie zgonu	656
Oddział 3. Uchylenie postanowień orzekających uznanie za zmarłego lub stwierdzenie zgonu	656
Rozdział 2. Ubezwłasnowolnienie	657
Oddział 1. Przepisy ogólne	657
Oddział 2. Doradca tymczasowy	658
Oddział 3. Postępowanie	659
Dział II. Sprawy z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli	662
Rozdział 1. Sprawy małżeńskie	662
Rozdział 2. Inne sprawy rodzinne oraz sprawy opiekuńcze	665
Oddział 1. Przepisy ogólne	665
Oddział 2. Sprawy z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi	669
Oddział 3. Sprawy o przysposobienie.....	673
Oddział 4. Sprawy z zakresu opieki	676
Oddział 5. Sprawy o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką.....	677
Oddział 6. Sprawy dotyczące wykonywania kontaktów z dzieckiem.....	682
Rozdział 3. Sprawy z zakresu kurateli	684
Dział III. Sprawy z zakresu prawa rzeczowego.....	686
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	686
Rozdział 2. Stwierdzenie zasiedzenia.....	686
Rozdział 2a. Przepadek rzeczy.....	687
Oddział 1. Przepadek rzeczy na podstawie prawa celnego	687
Oddział 2. Przepadek pojazdów	688
Rozdział 3. Zarząd związany ze współwłasnością i użytkowaniem.....	688
Rozdział 4. Zniesienie współwłasności.....	689
Rozdział 5. Ustanowienie drogi koniecznej i służebności przesyłu	691
Rozdział 6. Postępowanie wieczystoksięgowe	692
Dział IV. Sprawy z zakresu prawa spadkowego.....	696
Przepisy wstępne	696
<i>(oznaczenie rozdziału 1 i tytuł oraz oznaczenie oddziału 1 i tytuł – uchylone)</i>	696
Rozdział 1. Zabezpieczenie spadku, wykaz inwentarza i spis inwentarza	697
Rozdział 2. Przyjęcie lub odrzucenie spadku	703

Rozdział 3. Ogłoszenie testamentu	704
(oznaczenie rozdziału 2 i tytuł tego rozdziału – uchylone)	705
Rozdział 4. Wyjawienie przedmiotów spadkowych	706
Rozdział 5. Przesłuchanie świadków testamentu ustnego	707
Rozdział 6. Sprawy dotyczące wykonawcy testamentu	708
Rozdział 6a. Sprawy dotyczące zarządu sukcesyjnego	708
Rozdział 7. Zarząd spadku nieobjętego	709
Rozdział 8. Stwierdzenie nabycia spadku i przedmiotu zapisu windykacyjnego	710
Rozdział 9. Dział spadku	713
Rozdział 10. Inne sprawy spadkowe	714
Dział IVa. Sprawy z zakresu przepisów o przedsiębiorstwach państwowych i o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego	715
Dział IVb. Sprawy z zakresu prawa pracy	716
Dział V. Sprawy depozytowe	717
Rozdział 1. Złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego	717
Rozdział 2. Zwrot depozytu sądowego składającemu i wydanie depozytu sądowego uprawnionemu	720
Rozdział 3. Postępowanie w sprawach o stwierdzenie likwidacji niepodjętego depozytu	721
Dział VI. Postępowanie rejestrowe	722
Księga trzecia. (uchylona)	726
Księga czwarta. Postępowanie w razie zaginięcia lub zniszczenia akt	726
CZĘŚĆ DRUGA. POSTĘPOWANIE ZABEZPIECZAJĄCE	729
(oznaczenie oraz tytuł księgi pierwszej – uchylone)	729
Tytuł I. Przepisy ogólne	729
Tytuł II. Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych	735
Tytuł III. Inne wypadki zabezpieczenia	740
CZĘŚĆ TRZECIA. POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE	743
Tytuł I. Przepisy ogólne	743
Dział I. Organy egzekucyjne, ich właściwość i postępowanie w ogólności	743
Dział II. Tytuły egzekucyjne i klauzula wykonalności	757
Dział IIa. Zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego	766
Dział IIb. Stwierdzenie wykonalności europejskiego nakazu zapłaty	768
Dział IIc. Zaświadczenie dotyczące orzeczenia wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń	768
Dział IId. Zaświadczenia dotyczące orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach cywilnych i handlowych	769

Dział IIe. Wyciągi z orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach alimentacyjnych.....	769
Dział IIIf. Zaświadczenia dotyczące orzeczeń obejmujących środki ochrony w sprawach cywilnych.....	770
Dział III. Wszczęcie egzekucji i dalsze czynności egzekucyjne.....	771
Dział IV. Zawieszenie i umorzenie postępowania	782
Dział V. Ograniczenia egzekucji.....	787
Dział VI. Powództwa przeciwegzekucyjne	793
Tytuł II. Egzekucja świadczeń pieniężnych	795
Dział I. Egzekucja z ruchomości.....	795
Rozdział 1. Zajęcie.....	795
Rozdział 2. Sprzedaż.....	801
Rozdział 3. Sprzedaż w drodze licytacji elektronicznej.....	806
Dział II. Egzekucja z wynagrodzenia za pracę	809
Dział III. Egzekucja z rachunków bankowych	813
Dział IV. Egzekucja z innych wierzytelności.....	819
Dział IVa. Egzekucja z innych praw majątkowych.....	825
Dział V. Wyjawienie majątku	832
Dział VI. Egzekucja z nieruchomości.....	835
Rozdział 1. Przepisy wstępne.....	835
Rozdział 2. Zajęcie.....	836
Rozdział 3. Opis i oszacowanie.....	841
Rozdział 4. Obwieszczenie o licytacji	844
Rozdział 5. Warunki licytacyjne.....	846
Rozdział 6. Licytacja	848
Rozdział 7. Przybicie.....	851
Rozdział 8. Przysądzenie własności.....	853
Rozdział 9. Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości oraz użytkowania wieczystego.....	855
Dział VIa. Uproszczona egzekucja z nieruchomości	856
Dział VII. Egzekucja ze statków morskich.....	858
Dział VIII. Podział sumy uzyskanej z egzekucji.....	860
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	860
Rozdział 2. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z wynagrodzenia za pracę.....	864
Rozdział 3. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z ruchomości, wierzytelności i innych praw majątkowych.....	865
Rozdział 4. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości.....	865
Tytuł III. Przepisy szczególne o egzekucji.....	867
Dział I. Egzekucja świadczeń niepieniężnych.....	867
Dział II. Przepisy szczególne o egzekucji z udziałem Skarbu Państwa oraz przedsiębiorców.....	874

Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	874
Rozdział 2. Egzekucja przez zarząd przymusowy	875
Rozdział 3. Egzekucja przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego.....	879
Dział III. Egzekucja w celu zniesienia współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej	881
Dział IV. (<i>uchylony</i>).....	882
Dział V. Egzekucja świadczeń alimentacyjnych	883
Dział VI. (<i>uchylony</i>).....	885
CZĘŚĆ CZWARTA. PRZEPISY Z ZAKRESU MIĘDZYNARODOWEGO	
POSTĘPOWANIA CYWILNEGO	885
(<i>Przepis wstępny – uchylone</i>)	885
Księga pierwsza. Jurysdykcja krajowa.....	885
Tytuł I. Przepisy ogólne.....	885
(<i>oznaczenie oraz tytuł Tytułu II – uchylone</i>).....	887
Tytuł III. Jurysdykcja krajowa w procesie	887
Tytuł IV. Jurysdykcja krajowa w postępowaniu nieprocesowym	891
Tytuł IVa. Jurysdykcja krajowa w postępowaniu zabezpieczającym i egzekucyjnym	896
Księga pierwsza a. Immunitet sądowy i egzekucyjny	896
Księga druga. Postępowanie.....	899
Tytuł I. Zdolność sądowa i procesowa.....	899
Tytuł II. Zabezpieczenie kosztów procesu	900
Tytuł III. Zwolnienie cudzoziemców od kosztów sądowych.....	901
Tytuł IV. Pomoc prawna	902
Tytuł V. Zabezpieczenie dowodów.....	905
Tytuł VI. Zagraniczne dokumenty urzędowe	906
Tytuł VII. Czynności dotyczące spadku po cudzoziemcach	906
Tytuł VIIa. Europejskie poświadczenie spadkowe.....	907
Tytuł VIII. Stwierdzenie obcego prawa i wzajemności	908
Tytuł IX. Uzasadnienie prawomocnych orzeczeń i wydawanie zaświadczeń	909
Tytuł X. Wniosek o uchylenie wyroku wydanego w sprawie alimentacyjnej	909
Tytuł XI. Europejski nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym.....	910
Księga trzecia. Uznanie i stwierdzenie wykonalności.....	912
Tytuł I. Uznanie orzeczeń sądów państw obcych lub rozstrzygnięć innych organów państw obcych.....	912
Tytuł II. Wykonalność orzeczeń sądów państw obcych lub rozstrzygnięć innych organów państw obcych oraz ugód zawartych przed takimi sądami i organami lub przez nie zatwierdzonych	914
Tytuły III–VI. (<i>uchylone</i>).....	916

Księga czwarta. Uznanie i wykonanie niektórych orzeczeń sądów państw członkowskich Unii Europejskiej oraz pochodzących z tych państw ugód i dokumentów urzędowych.....	917
Tytuł I. Przepisy ogólne.....	917
Tytuł II. Wykonanie.....	918
Tytuł III. Odmowa uznania lub wykonania	920
CZĘŚĆ PIĄTA. SĄD POLUBOWNY (ARBITRAŻOWY)	921
Tytuł I. Przepisy ogólne.....	921
Tytuł II. Zapis na sąd polubowny.....	923
Tytuł III. Skład sądu polubownego	926
Tytuł IV. Właściwość sądu polubownego	929
Tytuł V. Postępowanie przed sądem polubownym	930
Tytuł VI. Wyrok sądu polubownego i zakończenie postępowania.....	933
Tytuł VII. Skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego.....	935
Tytuł VIII. Uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej.....	938
Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania cywilnego	941
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	941
Rozdział 2. Zmiany w przepisach obowiązujących.....	945
Rozdział 3. Przepisy przejściowe.....	945
Skorowidz.....	949

PRAWO PRYWATNE MIĘDZYNARODOWE

Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe.....	993
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	993
Rozdział 2. Osoby fizyczne	995
Rozdział 3. Osoby prawne i inne jednostki organizacyjne	997
Rozdział 4. Przedstawicielstwo	998
Rozdział 5. Dokonanie czynności prawnej i jej forma	999
Rozdział 6. Przedawnienie roszczeń i inne instytucje związane z upływem czasu.....	999
Rozdział 7. Zobowiązania	1000
Rozdział 8. Umowa o arbitraż	1002
Rozdział 9. Własność i inne prawa rzeczowe. Posiadanie	1003

Rozdział 10. Własność intelektualna	1003
Rozdział 11. Sprawy małżeńskie.....	1004
Rozdział 12. Stosunki między rodzicami a dzieckiem.....	1006
Rozdział 13. Przystosowanie	1006
Rozdział 14. Opieka i kuratela.....	1007
Rozdział 15. Obowiązki alimentacyjne.....	1008
Rozdział 16. Sprawy spadkowe	1008
Rozdział 17. Inne stosunki prawne	1008
Rozdział 18. Zmiany w przepisach obowiązujących.....	1009
Rozdział 19. Przepisy końcowe.....	1009
Skorowidz.....	1011

PRAWO O AKTACH STANU CYWILNEGO

Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego.....	1017
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	1017
Rozdział 2. Właściwość miejscowa w sprawach rejestracji stanu cywilnego	1023
Rozdział 3. Rejestracja stanu cywilnego.....	1024
Rozdział 4. Zmiany w aktach stanu cywilnego.....	1031
Rozdział 5. Wydawanie dokumentów z rejestru stanu cywilnego.....	1035
Rozdział 6. Rodzaje aktów stanu cywilnego.....	1039
Rozdział 7. Szczególny tryb rejestracji stanu cywilnego	1063
Rozdział 8. Zmiany w przepisach obowiązujących.....	1072
Rozdział 9. Przepisy przejściowe i końcowe.....	1072
Skorowidz.....	1089

KOSZTY SĄDOWE W SPRAWACH CYWILNYCH

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.....	1097
Tytuł I. Przepisy ogólne	1097
Tytuł II. Opłaty	1101
Dział 1. Przepisy ogólne.....	1101

Dział 2. Wysokość opłat we wszystkich rodzajach spraw	1105
Dział 3. Wysokość opłat w procesie.....	1108
Rozdział 1. Sprawy z zakresu prawa cywilnego i rodzinnego	1108
Rozdział 2. Sprawy gospodarcze	1111
Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.....	1113
Dział 4. Wysokość opłat w postępowaniu nieprocesowym	1114
Rozdział 1. Sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.....	1114
Rozdział 2. Sprawy z zakresu prawa rzeczowego	1115
Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa o księgach wieczystych	1115
Rozdział 4. Sprawy z zakresu prawa spadkowego.....	1117
Rozdział 5. Sprawy z zakresu działania Krajowego Rejestru Sądowego	1118
Rozdział 6. Inne sprawy rozpoznawane w postępowaniu nieprocesowym	1120
Dział 5. Wysokość opłat w postępowaniu zabezpieczającym	1121
Dział 6. Wysokość opłat w postępowaniu egzekucyjnym	1122
Dział 7. Wysokość opłat w postępowaniach upadłościowym i restrukturyzacyjnym	1124
Dział 8. Opłaty kancelaryjne.....	1125
Dział 9. Zwrot opłaty.....	1126
Tytuł III. Wydatki	1128
Dział 1. Przepisy ogólne.....	1128
Dział 2. Należności świadków, biegłych, tłumaczy i stron w postępowaniu cywilnym	1129
Tytuł IV. Zwolnienie od kosztów sądowych	1134
Tytuł V. Wykonanie orzeczeń w zakresie należności sądowych.....	1144
Tytuł VI. Zmiany w przepisach obowiązujących.....	1145
Tytuł VII. Przepisy przejściowe i końcowe.....	1146
Skorowidz.....	1147
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych	1151
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	1151
Rozdział 2. Stawki minimalne w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych.....	1152
Rozdział 3. Stawki minimalne w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia.....	1158

Rozdział 4. Stawki minimalne w innych sprawach.....	1160
Rozdział 5. Wysokość opłat za czynności radców prawnych przed organami wymiaru sprawiedliwości.....	1161
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe.....	1162

**Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości
z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia
przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej
udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.....** 1163

Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	1163
Rozdział 2. Opłaty w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych.....	1165
Rozdział 3. Opłaty w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia.....	1170
Rozdział 4. Opłaty w innych sprawach.....	1172
Rozdział 5. Przepisy przejściowe i przepis końcowy	1173

**Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości
z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności
adwokackie .....** 1175

Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	1175
Rozdział 2. Stawki minimalne w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych.....	1176
Rozdział 3. Stawki minimalne w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia.....	1182
Rozdział 4. Stawki minimalne w innych sprawach.....	1184
Rozdział 5. Wysokość opłat za czynności adwokackie przed organami wymiaru sprawiedliwości.....	1185
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe.....	1186

**Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości
z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia
przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej
udzielonej przez adwokata z urzędu .....** 1187

Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	1187
Rozdział 2. Opłaty w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych.....	1189
Rozdział 3. Opłaty w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia.....	1194
Rozdział 4. Opłaty w innych sprawach.....	1196
Rozdział 5. Przepisy przejściowe i przepis końcowy	1197

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym	1199
---	------

ZAŁĄCZNIKI	1202
Załącznik Nr 1. Taryfa zryczałtowana wynagrodzenia biegłych z dziedziny medycyny	1202
Załącznik Nr 2. Taryfa zryczałtowana wynagrodzenia podmiotów, o których mowa w art. 290 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego	1203
Załącznik Nr 3. Taryfa zryczałtowana za typowe czynności techniczne biegłych z zakresu geodezji i kartografii	1207

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego	1209
--	------

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksty notarialnej	1213
---	------

Rozdział 1. Przepisy ogólne	1213
Rozdział 2. Czynności notarialne	1215
Oddział 1. Akty notarialne	1215
Oddział 2. Wypisy, odpisy i wyciągi	1219
Oddział 3. Poświadczenia	1219
Oddział 4. Doręczanie oświadczeń	1220
Oddział 5. Protesty	1220
Oddział 6. Inne czynności	1220
Rozdział 3. Zwiększenie wynagrodzenia za dokonanie czynności notarialnej poza kancelarią notarialną	1221
Rozdział 4. Przepis końcowy	1221

KODEKS CYWILNY

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny	27
Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny.....	273
Skorowidz	289

Ustawa

z dnia 23 kwietnia 1964 r.

Kodeks cywilny¹

(tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 1145;
zm.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1495)

KSIĘGA PIERWSZA CZĘŚĆ OGÓLNA

Tytuł I Przepisy wstępne

Zakres regulacji

Art. 1. Kodeks niniejszy reguluje stosunki cywilnoprawne między osobami fizycznymi i osobami prawnymi.

Art. 2. (*uchylony*)

Lex retro non agit

Art. 3. Ustawa nie ma mocy wstecznej, chyba że to wynika z jej brzmienia lub celu.

Art. 4. (*uchylony*)

---

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji transpozycji dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz.Urz. WE L 178, s. 1; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 25, s. 399).

Nadużycie prawa podmiotowego

Art. 5. Nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Onus probandi

Art. 6. Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Domniemanie dobrej wiary

Art. 7. Jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary.

Tytuł II Osoby

Dział I Osoby fizyczne

Rozdział I

Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych

Zdolność prawna

Art. 8. § 1. Każdy człowiek od chwili urodzenia ma zdolność prawną.
§ 2. (*uchylony*)

Domniemanie urodzenia dziecka żywego

Art. 9. W razie urodzenia się dziecka domniemywa się, że przyszło ono na świat żywe.

Pełnoletność

Art. 10. § 1. Pełnoletnim jest, kto ukończył lat osiemnaście.
§ 2. Przez zawarcie małżeństwa małoletni uzyskuje pełnoletność. Nie traci jej w razie unieważnienia małżeństwa.

Pełna zdolność do czynności prawnych

Art. 11. Pełną zdolność do czynności prawnych nabywa się z chwilą uzyskania pełnoletności.

Brak zdolności do czynności prawnych

Art. 12. Nie mają zdolności do czynności prawnych osoby, które nie ukończyły lat trzynastu, oraz osoby ubezwłasnowolnione całkowicie.

Ubezwłasnowolniony całkowicie

Art. 13. § 1. Osoba, która ukończyła lat trzynaście, może być ubezwłasnowolniona całkowicie, jeżeli wskutek choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, nie jest w stanie kierować swym postępowaniem.

§ 2. Dla ubezwłasnowolnionego całkowicie ustanawia się opiekę, chyba że pozostałe on jeszcze pod władzą rodzicielską.

Zdolność do działań prawnych

Art. 14. § 1. Czynność prawna dokonana przez osobę, która nie ma zdolności do czynności prawnych, jest nieważna.

§ 2. Jednakże gdy osoba niezdolna do czynności prawnych zawarła umowę należącą do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego, umowa taka staje się ważna z chwilą jej wykonania, chyba że pociąga za sobą rażące pokrzywdzenie osoby niezdolnej do czynności prawnych.

Ograniczona zdolność do czynności prawnych

Art. 15. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych mają małoletni, którzy ukończyli lat trzynaście, oraz osoby ubezwłasnowolnione częściowo.

Ubezwłasnowolniony częściowo

Art. 16. § 1. Osoba pełnoletnia może być ubezwłasnowolniona częściowo z powodu choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, jeżeli stan tej osoby nie uzasadnia ubezwłasnowolnienia całkowitego, lecz potrzebna jest pomoc do prowadzenia jej spraw.

§ 2. Dla osoby ubezwłasnowolnionej częściowo ustanawia się kuratelę.

Zgoda przedstawiciela ustawowego

Art. 17. Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, do ważności czynności prawnej, przez którą osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych zaciąga zobowiązanie lub rozporządza swoim prawem, potrzebna jest zgoda jej przedstawiciela ustawowego.

Brak zgody przedstawiciela ustawowego

Art. 18. § 1. Ważność umowy, która została zawarta przez osobę ograniczoną w zdolności do czynności prawnych bez wymaganej zgody przedstawiciela ustawowego, zależy od potwierdzenia umowy przez tego przedstawiciela.

§ 2. Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może sama potwierdzić umowę po uzyskaniu pełnej zdolności do czynności prawnych.

§ 3. Strona, która zawarła umowę z osobą ograniczoną w zdolności do czynności prawnych, nie może powoływać się na brak zgody jej przedstawiciela ustawowego. Może jednak wyznaczyć temu przedstawicielowi odpowiedni termin do potwierdzenia umowy; staje się wolna po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu.

Jednostronna czynność prawna bez wymaganej zgody

Art. 19. Jeżeli osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych dokonała sama jednostronnej czynności prawnej, do której ustawa wymaga zgody przedstawiciela ustawowego, czynność jest nieważna.

Umowy w drobnych bieżących sprawach

Art. 20. Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może bez zgody przedstawiciela ustawowego zawierać umowy należące do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego.

Rozporządzanie zarobkiem

Art. 21. Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może bez zgody przedstawiciela ustawowego rozporządzać swoim zarobkiem, chyba że sąd opiekuńczy z ważnych powodów inaczej postanowi.

Przedmioty oddane do swobodnego użytku

Art. 22. Jeżeli przedstawiciel ustawy osoby ograniczonej w zdolności do czynności prawnych oddał jej określone przedmioty majątkowe do swobodnego użytku, osoba ta uzyskuje pełną zdolność w zakresie czynności prawnych, które tych przedmiotów dotyczą. Wyjątek stanowią czynności prawne, do których dokonania nie wystarcza według ustawy zgoda przedstawiciela ustawowego.

Konsument

Art. 22¹.² Za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Dobra osobiste człowieka

Art. 23. Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji,

² Art. 22¹ zmieniony przez art. 44 pkt 1 ustawy z 30 maja 2014 r. (Dz.U. poz. 827 ze zm.) zmieniającej nin. ustawę z dniem 25 grudnia 2014 r.

nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Ochrona dóbr osobistych

Art. 24. § 1. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

§ 2. Jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych.

§ 3. Przepisy powyższe nie uchybiają uprawnieniom przewidzianym w innych przepisach, w szczególności w prawie autorskim oraz w prawie wynalazczym.

Rozdział II

Miejsce zamieszkania

Domicilium

Art. 25. Miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu.

Domicilium dziecka

Art. 26. § 1. Miejscem zamieszkania dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską jest miejsce zamieszkania rodziców albo tego z rodziców, któremu wyłącznie przysługuje władza rodzicielska lub któremu zostało powierzony wykonywanie władzy rodzicielskiej.

§ 2. Jeżeli władza rodzicielska przysługuje na równi obojgu rodzicom mającym osobne miejsce zamieszkania, miejsce zamieszkania dziecka jest u tego z rodziców, u którego dziecko stale przebywa. Jeżeli dziecko nie przebywa stale u żadnego z rodziców, jego miejsce zamieszkania określa sąd opiekuńczy.

Domicilium osoby pozostającej pod opieką

Art. 27. Miejscem zamieszkania osoby pozostającej pod opieką jest miejsce zamieszkania opiekuna.

Zasada jednego miejsca zamieszkania

Art. 28. Można mieć tylko jedno miejsce zamieszkania.

Zbiór uwzględnia zmiany opublikowane do dnia 17 lutego 2020 r., w tym:

Kodeks rodzinny i opiekuńczy:

- ustawa z 16 października 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2089)

Kodeks postępowania cywilnego:

- ustawa z 11 września 2019 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2070 ze zm.)
- ustawa z 16 października 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. poz. 2128)
- ustawa z 16 października 2019 r. o zmianie ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2217)

Prawo o aktach stanu cywilnego:

- ustawa z 16 października 2019 r. o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących działania publiczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2294)

Koszty sądowe w sprawach cywilnych:

- ustawa z 16 października 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo własności przemysłowej oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. poz. 2309 ze zm.)

Uwzględnia także:

Kodeks postępowania cywilnego, Koszty sądowe w sprawach cywilnych:

- ustawa z 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 45; oczekuje na podpis Prezydenta RP)

Ponadto dodano **rozporządzenie** Ministra Sprawiedliwości z 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej (Dz.U. z 2018 r. poz. 272 ze zm.).

Wykaz wszystkich zmian zamieszczono przed spisem treści.

ISBN 978-83-8187-701-5

9 788381 877015

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMÓWIENIA@WOLTERSCLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 69 Zł (W TYM 5% VAT)

9 788381 877015 W52P01